

Yalnız taş duvar olmaz

Tut Pekmezi

Tutlular Yardımlaşma Derneđi

Şubat 2006

Sayı 23



Tut'tan bir görünüş / Kasım 2005

Değerli Okur,

Dergimizin 23. sayısı epeyce uzun bir aradan sonra yine ellerinizde.

Aranın uzun sürmesinin nedeni, yazı ve fotoğrafların ancak şimdi elimize ulaşmasıdır.

Berna Dursun'un Antalya'dan gönderdiği, Tut'a ve Tutluya ilişkin duygu ve düşüncelerini aktardığı kısa yazısını severek okuyacaksınız.

Berna Dursun'a, ilçemiz ve insanlarımız konusunda yazdıkları için teşekkür ediyor ve başka yazılarını da bekliyoruz.

Mehmet Yılmaz, bu sayımız için "Güldüşün" sayfasının yerine gülen ve güldüren bir Tutlunun (**Ibrahim Ayata**) askerlik anılarını yazdı.

Okurken sizin de güleceğinizi umuyor ve Mehmet Yılmaz'dan başka "anılar" bekliyoruz.

Tutlu eğitimcilerden **Mehmet Sarı**cı'ya ilişkin kısa bilgiler ve bir fotoğraf da bulacaksınız bu sayımızda.

Bu konudaki bilgilendirmelere devam edeceğiz ancak, Tutlu eğitimcilerin yakınlarının da asıcık bize yardımcı olmalarını bekliyoruz.

Nevzat Kızgın, yine ta Ankara'dan gönderdiği bir yazısıyla aramızda.

N. Kızgın,ın eski bayramlara ilişkin yazısını beğenerek ve çoğunuz o günleri anısayarak okuyacaksınız.

Bayramlar geçti ama, N: Kızgın'ın yazısı yine de güncel.

N. Kızgın'dan da başka yazılar bekliyor, çalışkanlığı ve Tut Pekmezi' ne

duyduğu yakın ilgiden dolayı teşekkür ediyoruz.

Mehmet Karakuş, Tut Pekmezi'nin bu sayısına "**Düşümdeki Polat Dayı**" adlı bir öyküsü ve yaptığı iki söyleşiyi katılıyor.

Düşümdeki Polat Dayı, hem güncel bir konu olan Irak savaşı ve onun Türkiye'deki çağrışımını anlatmaya çalışıyor, hem de Tut'un yöneticilerinin kimi davranışlarına kimi göndermelerde bulunuyor.

Deniz Karakuş ve **Ali Maraşlıoğlu**'yla yapılan söyleşiler ise bir yandan Tutlunun aile yapısına, bir yandan da farklı zaman ve yaşlarda İsviçre'ye gelen Tutlu iki çocuğun yaşamlarındaki gelişmeye ayna tutuyor.

Onur Oğul, henüz çok genç olmasına karşın büyük bir cesaret göstererek, masal tadındaki yazısıyla ülkemizin en önemli sorununa farklı bir pencere açıyor.

Onur Oğul'a teşekkür ediyor ve cesaretinin devamını umuyoruz.

Mustafa Yoğurtçu, Tut'a olan özlemini bir şiirle dillendiriyor.

Mustafa Yoğurtçu'ya teşekkür ediyor ve başka yazılar bekliyoruz.

Ahmet Sonkur, çok genç yaşta yitirdiği kardeşinin acısını anasına armağan ettiği mısralarla anlatıyor.

Ahmet Sonkur'un acısını bizler de paylaşıyor ve kendisinden sevinçleri de anlatan şiirler bekliyoruz.

Tut pekmezi gibi şirin günler geçirmenizi diliyoruz.

Tut Pekmezi

www.tutpekmezi.com

TYD Lokali: friedaustr.9 / 8952 Schlieren / ZH / Schweiz

TYD: Postfach 570 / 8952 Schlieren / ZH / Schweiz

Tut'u Tuttum

1999'un Temmuz ayında, sevdiğim insanın anlatırken gözlerinin içinin parladığı, üzümünü, dutunu tarif ederken karşısındakinin ağzını sulandırdığı doğduğu köyü görmek üzere, festival kapsamında sahnelenecek olan tiyatrodaki ufak bir rol kapıp çaktırmadan süzülüyordum Tut'a...

Tuhaftı... Çünkü benim üç sene sonra nüfus kağıdındaki 'Nufusa Kayıtlı Olduğu Yer' hanesine **İstanbul** yerine **Tut / Adıyaman** yazacağını kimse bilmiyordu. Buna rağmen telaşla geçen üç günlük ziyaretin ardından dönüş için yola koyulduğumuzda aklımda kalan, yol çatından aşağı sallandığımızda, oralarda bir yerlerde cennet olduğuydu...

İlk defa er olarak gittiğim Tut'a, daha sonra rütbe alarak yani nişanlanarak gittim. Bu gidişimde herşey biraz daha farklıydı. Akrabalarla tanışıp-sohbet ettim. Bağlarda gezip üzüm yedim. Çarpma bastığın yapılaşmasını ve de ne kadar zor bir iş olduğunu gördüm. Bana gönderildiği zaman löp löp yutmak yerine kıymetini bilip azar azar keyfini çıkartarak yemem gerektiğini öğrendim.

Ve daha bunlar gibi daha bir sürü güzel şeyler...

Asıl söylemek ya da itiraf etmek istediğim başka bir şey var: Ben şehirde büyüdüğüm için köyleri sadece filimlerde görüyor ve o filimlerde olduğu gibi Tut'a gittiğimde de **Aliye Rona**'larla ya da **Erol Taş**'larla karşılaşacağımı düşünüp az da olsa çekiniyor ve korkuyordum. Oysa ne Aliye Rona'sı ne Erol Taş'ı.. bu filimde her adım başında iki **Kadir Savun**, her evde de birer **Adile Naşit** vardı. Bu konuda ciddiğim ve iddia ediyorum... İşte en yakın örnek benim **kayınvalidem**; anlattığı hikayeler bütün köy halkının dilinde, anlatıp anlatıp gülüyorlar...



Yine dönme vakti geliyor ve ben yine yol çatına çıktığımda bu sefer arkama bakıp gerilerde bir yerlerde birşeyler bıraktığımı ve onu en kısa zamanda almaya geleceğimi düşünüyorum...

Düşündüğümü de yapıyor ve bir üst rütbeyle yani evlenerek köye, daha doğrusu **köyüme** tekrar geliyorum.

Özelemiştim akrabaları, akrabaları ve akrabalarımızın akrabalarını...

Bu gidişimde farklı bir telaş vardı Tut'ta. Herkesin eşi-dostu, arkadaşları izine gelmişti yurtdışından.. herkes birbirini ziyaret ediyordu...

Akşam gökyüzündeki yıldızlara bakmak için kafamı yastığa koyduğumda bir ses duydum yanımda:
- Yenge Tut'u beğendin mi?..
Gülümseyerek şöyle dedim Ayşe'ye:
- Ben Tuttum bu Tut'u, artık bırakmam.

Berna Dursun

İbrahim Ayata'nın (Kel İba) Askerlik Anıları

İbrahim Ayata'yı (1917-9.2.1987) tanıyanlar tanır. Ama tanımayanlar için O'nu azıcık tanıtalım. İbrahim Ayata, zayıf, kısa boylu, gülyüzlü, alçak gönüllü ve hoş bir adamdı. Gevrek gevrek güler ve kelimelerin üstüne basa basa konuşurdu. Kafası doğuştan keldi. Bu yüzden **Kel İba** lakabıyla anılırdı. Orta halli ve orta büyüklükte bir ailesi vardı. Gülmeyi ve güldürmeyi severdi. Anlattığı hikayeler doğru muydu, değil miydi; bilinmez... Ama herkes Kel İba'nın hikayelerini anlattı gülerdi. **Aşağı Oba**'da çok yakın komşumuzdu. Keşke bir fotoğrafı olsaydı da onu da buraya koysaydık.

İbrahim Dayı'yı rahmetle anıyor ve hoşgörüsüne sığınarak askerlik anılarını sizlere sunuyorum.

Mehmet Yılmaz

Henüz askere gitmeyen her genç gibi Kel İba'da askerlikten korkarmış. Askerde rahat etmenin yollarını düşünür, bunun için de askerliğini yapmış olanların ağzını dinlemiş. Onlar da, mesleği olan askerlerin, ağalar, paşalar gibi rahat ettiklerini, nöbet tutmadıklarını, talime çıkmadıklarını, ballandıra ballandıra anlatırlarmış. Hele bir de torpilin falan olup çaycı maycı oldun mu, değme keyfine..miş! Para bile biriktirebilirmişsin.. Ama mesleksiz olursan ölümlerden ölüm beğen... Gece nöbet gündüz nöbet, soğukta talim sıcakta talim.. Uyku yok dinlenme yok.. İte atılacak taşsın... İbrahim Ayata bütün bunları dinler ve bir bir de kafasına iyice yazarmış.

Bir gün başka gençler gibi Kel İba'nın da yaşı dolup günü gelmiş ve şubeden sülüsünü alıp birliğine teslim olmuş. Birkaç gün içerisinde bakmış ki, mesleği olanlar gerçekten de rahat ediyor.

Bir sabah iştimasında komutanlardan birisi, sivil hayatta **şoför** olanların birer adım öne çıkma-sını emretmiş. Birkaç askerle beraber Kel İba'da öne çıkmış. Bir çavuş toplamış bunları, doğru **kademeye** (garaja) götürmüş ve herkese birer araç zimmetlemiş. Birkaç gün araçların bakımı ve temizliğiyle geçmiş. Herkes talime-nöbete giderken şoförler ense yapıyormuş.

Bir gün, bütün araçlar hazır olsun; araçlı yürüyüş var, demişler. Sabahleyin herkes kalkıp bir araç komutanıyla beraber aracının başına geçmiş. Komutan işareti vermiş ve bütün araçlar çalışıp hareket etmiş. Aracı çalıştıramayan Kel İba, komutanın, "Oğlum ne duruyorsun!" ikazı üzerine, "Komutanım **marş** basmıyor" diye yanıt vermiş. Sinirlenen araç komutanının yardımıyla çalıştırılan araç halen hareket etmeyince kızgın komutan bağırarak hareket etmesini emretmiş. Aracı hareket ettiremeyen Ayata, bu sefer de, "Komutanım **istikamet emrini** bekliyorum" demiş. İyice çileden çıkan komutandan, Ayata'yı araçtan indirerek bir güzel dayak atmış ve bölüğüne göndermiş.

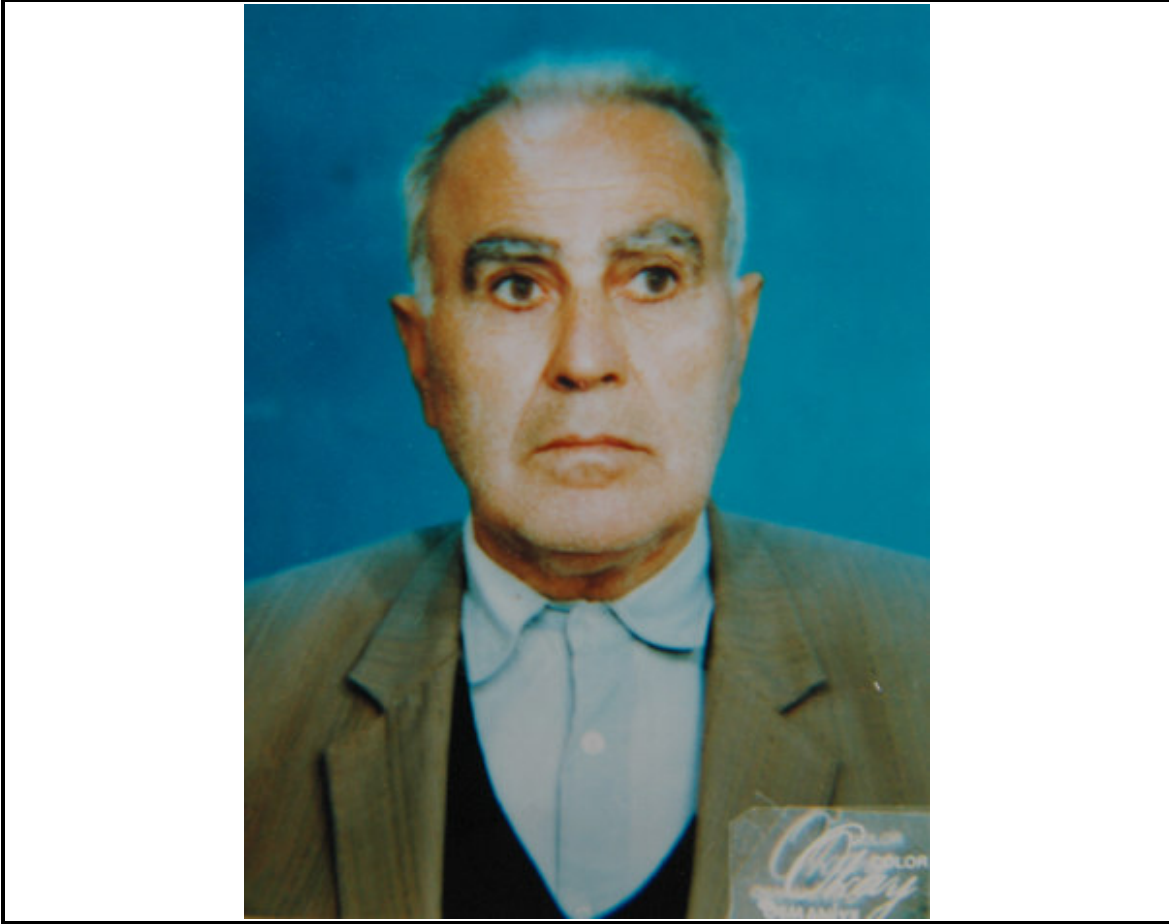
Acemlik dönemi bitip dağıtım olan ve askerde rahat etmeyi kafasına koyan Ayata yine bir iştimadadır. Bu sefer bir **kalaycı** aranmaktadır. Ayata yine tereddütsüz öne çıkar. Bu sefer, dibi kırık olan kocaman bir bir karavana (kazan) verirler Ayata'nın eline ve yamamasını isterler. Ayata, bu karavanayı ocağa atar kızartır çekiçler, kızartır çekiçler. Ama kırık yerin kapanması şöyle dursun, karavananın yamılmadık yeri kalmaz. Akşam karavananın halini gören komutan Ayata'ya yine temiz bir dayak çeker ve bölüğüne gönderir.

Bir zaman sonra bir **terzi** lazım olur. Dayak yemeden bıkmayan Ayata yine adını yazdırır. Birkaç gün öteki terzilerle oyalanan Ayata'ya bölük komutanı iki elbise getirir ve birisini küçültmesini, ötekini de ütölemesini emreder. Terziliğin t'sinden anlamayan Ayata, elbiseyi söker ve ötekine bakarak kafasına göre küçültür. Birgün komutanın postası gelip elbiseleri götürür. Komutan elbiseleri giyineceği zaman bakar ki

elbiseler elbiselikten çıkmış. Hemen, şu yeni terziyi getirmelerini emreder postasına. Kendi kendine, “Gene boku yedik!” der, Ayata. Gerçekten de öyle olur. Komutan, Ayata’yı döge döge morarmamış yerini bırakmaz.

Askerliğini bu tür maceralarla, kısmen de rahat geçiren Ayata terhis olup Tut’a anasının yanına gelir. Hoşgeldin’e gelen konu komşu ve akrabalar dağıldıktan sonra Anası: “Oğlum, uzak yoldan geldin biraz su koyum ısınsın da bir yıkan” der. Yunnuğa girip bir güzel yıkanan Ayata, anasına seslenir: “Hele şu nalinlerimi getir **nalinlerimi!**” Anası bavulunu falan karıştırır, bişey bulamaz. Anasına kızarak banyodan çıkan Ayata eline geçirdiği tahta terliği göstererek, “Siz şuna nalin mi dersiniz, haphap mı dersiniz” diye anasına çıkışınca anası da: “Ocağı batasıcının eniği askere gittin kibarlaştın mı, şuna **haphap** desene, ben nalini ne biliyim” diye söylenir.

Tutlu Eğitimden



Mehmet Sarıcı

1926 Besni (Tut) doğumlu. Akçadağ Köy Enstitüsü’nden mezun olduktan sonra sırasıyla Zonguldak, Isparta, Boyundere, Şambayat, Toprakkale ve Osmaniye merkezde eğitimci olarak görev yaptı.

1971 Yılında emekli oldu ve Osmaniye’deki evinde yaşamaya devam etti. En büyük özel zevki **avcılık** olan **Mehmet Sarıcı** köpek beslemeyi çok severdi.

4 Haziran 2005 tarihinde 79 yaşındayken vefat etti ve vasiyeti üzerine Tut’ta toprağa verildi.

Eşi Ümmü Sarıcı



Geçmiş Bayramınız Mübarek olsun

Mehmet abiye bir e-mail göndererek bayramını kutlamıştım. Sağ olsun o da cevaben bir e-mail atmış ve “**Bizler bayramları pek yaşayamıyoruz. Bunun da yurtdışı koşullarından kaynaklandığını sanıyoruz. Yoksa orada da mı eski bayramlar yok?**” diye soruyor.

Şimdi pek bulunmuyor ama bulabilsem de Mehmet abiye eskiden olduğu gibi bir kartpostal göndererek bayramını kutlasaydım yine bu soruyu sorar mıydı, bilmiyorum.

Eskiden bayramdan bir hafta önce başladık kartpostal almaya. Ben müm-kün olduğunca gönderdiğim kişiler “**falancaya güzel göndermiş de bana çirkin göndermiş**” demesinler diye herkese aynı kartpostaldan almaya çalışırdım. Bana da çok güzel kartpostallar gelirdi. Onları da özenle biriktirip saklardım. Bazı kimseler de kartpostal veya posta pulu koleksiyonu yapardı. Teknoloji geliştikçe bu kartpostal işi de sıradanlaşmaya başladı. O güzelim kartpostallar gitti, yerini küçük, resimsiz ve de sevimsiz matbua kartları aldı. Herkes, tanısın tanımasın bulduğu her adrese kart göndermeye başladı. Zamanla eş-dosttan çok banka ve mağazalar ile siyasilerden kart almaya başladık. Kısacası iş maneviyattan çıkıp maddiyata ve duygu sömürsüne kaydı. Cep telefonu ve internetin icadıyla kart işi de tarih oldu gitti. Şimdi bilgisayarınızda veya cep telefonunuzda kayıtlı bütün adreslere bir tuşla hazır bir mesajı gönderip herkesin bayramını kutlayabiliyor-sunuz. Ne bir özen ne bir duygu yoğunluğu kaldı. Sokaktaki tabelaları okumaktan farksız bir durumla karşı karşıyayız. Fakat öyle ya da böyle hatırlanmak güzel şey. Zaman uzay çağı; alışacağız; başka çare yok.

Şöyle etrafıma bakınca görüyorum ki bizim kuşak (1964 doğumlular) ve bizden öncekiler hep eski bayramları özliyor. Eski dediysem öyle 3-5 yıl önceki bayramları değil, daha da eski, taa çocukluk yıllarımızın bayramlarını. Öyle sanıyorum ki, kimse 20’li ya da 30’lu yaşlarındaki bayramları hatırlamıyordur. İlle de çocukluk bayramlarımız...

O zamanlar çocuklar için bayram; bir ayakkabı bir gömlek, bir pantolon, bir ceket ya da bir oyuncak veya (tadı hala damağımızda) bir kağıtlı şeker, lokum, sütlaç, baklava, irisinden deve dişi bir nar ya da çeşitli renklerde kınalı şekerdi.

O zamanlar bayram günlerinde bütün çocuklar en güzel giyeceklerini giyerek uzak yakın demeden köyün bütün evlerini gezerlerdi. Ellerinde poşetler kınalı şeker toplarlardı, arada bir kağıtlı şeker veren olursa katmerli bir bayram olurdu onlar için. Büyükler için bayram ise; çocukların bu coşku ve heyecanına ortak olmak onların sevindiğini görmek, bir yoksula veya muhtaca yardım etmek, kendinden büyük yakınları ziyaret ederek onlara önemsendiklerini hissettirmek ve eş-dost, akraba ziyaretleriyle önemsendiğini hissetmekti.

Peki, şimdi bayramlar nasıl geçiyor? Edindiğim izlenime göre bayramların eski havası yok gibi. Bunun başta ekonomik olmak üzere birçok nedeni olabilir. Ekonomik nedeni bir yana bırakırsak bunlardan ilk aklıma geleni, manevi duyguların yozlaşması diyebilirim. Eskiden ibadet de kabahat da gizli yapıldı. Ama günümüzde ibadet aleni yapılmak suretiyle ticaret ve siyasetin girdisi haline getirildi. Bayramlarda ihtiyaç sahiplerine yapılan yardımlar televizyon ve gazetelerden reklam edilerek siyasi rant elde edilmeye başlandı. Bayram günleri akraba, eş-dost ziyareti yerine tatil kaçamağı haline geldi.

Bayramın en büyük neşesi çocuklar artık şeker toplamaya çıkmıyor. Çünkü artık anne ve babalar şeker toplamak isteyen çocuğuna, "**Çocuğum sen dilenci misin? Bak evimizde bir sürü şeker var; gitme bir yere!**" diye engel olurken, günümüz bayramları ile ilgili de şu değerlendirmeyi yaparlar: Ya bu bayram da pek sönük geçiyor, eskiden hiç olmazsa çocuklar şeker toplardı, şimdi onlar da yok!..

Ayrıca, bayramlara alternatif olacak o kadar özel gün var ki artık çocuklar için; **doğum günü, okuma bayramı, sene sonu şenliği (okullarda), mezuniyet töreni** gibi günler daha bir önem kazanmaya başladı. En güzel hediyeler ve en özel hazırlıklar bu günler için yapılmaya başlandı.

Büyükler için de durum farklı değil hani; **anneler günü, babalar günü, öğretmenler günü, yaşlılar günü, kadınlar günü, sevgililer günü, yeni yıl kutlaması** vb. Ayrıca bir de önemli haftalar var ki isterseniz onları artık

saymayım. İşte bu özel günlerin reklam bombardımanı altında öyle yaşanmaya başlandı ki bayramlar bunların yanında sönük kalıyor. Bir doğum günü için bayramlardan daha çok hazırlık yapılıyor artık; pastalar, hediyeler, davetler için günler öncesinden yapılıyor. Ya anneler günü, artık anneler gününde annesini aramayan ya da annesine hediye almayan var mı? Ya sevgililer günü??

Bu özel günler, bayramlar eski tadında kutlanmasın diye kasıtlı olarak mı icat edildi dersiniz, tabii ki hayır. Bütün bunlar tüketim toplumu olmanın kaçınılmaz etkinlikleri. Yaşam biçimiiz değiştikçe kültürümüz de gelenekleri-miz de değişmeye devam edecek.

Sonuç olarak günümüzde, ne çocuklar ne de büyükler özlemini duydukları etkinlikler için bayramları bekliyorlar. Bunları, etkinliğin içeriğine uygun bir özel günde yerine getiriyorlar.

Bende hoş anılar bırakan eski bayramları bize yaşatanlara şükranlarımı sunarken, bizden sonraki kuşakların da bu güzel anıları yaşamalarını isterdim. Hiçbir özel günün bayram sevinci ve neşesini veremeyeceğini düşünüyorum. Bayramları eskiden olduğu gibi önemli kılmak bizim elimizde. Bu bayramı es geçtiyseniz üzülmeysin; çok değil 3 ay sonra bir bayram daha var.

Kurban Bayramınız şimdiden mübarek olsun.

Nevzat Kızkın nkizkin@hotmail.com / Kasım 2005

Ali Maraşlıoğlu

1980, Tut doğumluyum

Benden önce doğan dört ablamdan sonra **1.3.1980**'de de ben doğmuşum. Beş yıl süren ilkokulu Tut'ta bitirdikten sonra ortaokula devam ettim. Birinci sınıftan ikinciye geçtikten sonra da,

13 yaşındayken **okulu bırakıp İsviçre'** ye, bababın yanına geldim.

Babam, anam ve iki ablam daha önceden gelmişlerdi. Babam, **Zürich' teki meşhur Langstrasse**'de bir ortağıyla beraber lokanta işletiyordu.

Yaşım büyüktü

Buraya geldikten sonra **1,5 yıl Almanca** kursuna gittim. Hem Almancam olma-dığı hem de **yaşım büyük** olduğu için ne **Real Schule**'ye ne de **Berufsschule**'ye gidebildim. Ancak biraz Almanca öğren-dikten sonra, Berufswahlschule denen resim, demir işleri ve aşçılık konusunda bilgi ve beceriler kazandıran, iki yıl kadar süren bir kursa gittim. Ben daha çok aşçılığı öğrendim. Lehrstelle (meslek öğrenmek için çıraklık yeri) bulmak olduk-ça zordu. Çünkü hem yaşım büyüktü hem de Almancam yeterli değildi.



Çok iş değiştirdim

Kamil Karakuş'un Rapperswil'deki kebab standında işe başladım. 1,5 sene orada çalıştım. Ondan sonra çeşitli yerlerde iş buldum ama sürekli çalışamadım. Şeflerin ve ustaların tutumları zoruma gidiyordu. **Yabancıları**, özellikle de **Türkleri** sevmiyorlardı. Ben de bu durumu içime sindiremiyordum. Mesela işyerinde olan başka Türklerle Türkçe konuşmamıza engel olmak istiyorlardı. Bu ve benzeri nedenlerden çok işyeri değiştirdim.

İşimden memnunum

Yedi sene önce Zürich'te hastaneye girdim. Magazinde çalışıyorum. Kendi başımayım. İşlerimi kendim organize ediyorum. Karışanım edenim yok. İşimden memnunum.

Babamı çabuk kaybettim

Babamı geç buldum çabuk kaybettim. Ben Tut'tayken babam burdaydı. Ancak izine geldiğinde görüyodum. Buraya geldikten sonra da boş zamanlarımda lokantada yardım ediyordum. Babamla arkadaş gibiydik. Herşeyi açık açık konuşurduk. Bana doğru yolu gösterir, tehlikelerden uzak durmamı söylerdi.

Arkadaş çevresi önemli

Epey zamandan beri buradayım ama İsviçrelilerle hiç arkadaşlık kurmadım. Sadece iş dolayısıyla ilişkilerimiz oluyor. Hep Türklerle beraber oldum. Gençlikte insan gezmek istiyor, eve geç geliyor. İn-sanın 15-20 yaşları tehlikeli yaşlar. Arkadaş çevresi insana herşeyi yaptırabilir. Bu konuları da babamla konuşurduk. Çevremi, arkadaşlarımı tanırdı. Gittiğim yeri ve geleceğim zamanı söyledim, o da anlayış gösterirdi.

Anne ve babalar her konuyu **çocuk-larıyla konuşmalılar**. Sorunlar görmezlikten gelinerek veya üstü örtülerek orta-dan kaldırılamaz.

Çok şey gördüm

Langasse'deki lokanta dolayısıyla her-şeyi gördüm. Hayat kadınlarını, kadın pazarlayanları, uyuşturucu satanları, kulla-nanları ve uyuşturucudan ölenleri, kumarcıları ve insanların kumarda ne kadar küçüldüklerini gördüm. Bunlardan da olumlu sonuçlar çıkardım.

Evlenme konusunda ikna ettim

Maraşlı olan eşim **Ayten**'le Urdorf' ta, depremzedeler için düzenlenmiş bir gecede tanıştım. Zamanla ailem de bu durumun farkında oldu. Özellikle babam karşı çıkıyordu. Milliyet ya da mezhep bir sorun değildi babam için ama Tut'un dışında bir yerden olan birisiyle evlen-meme razı olmuyordu. İlle de herhangi bir Tutlu ile evlenmemi isterdi.

Oysa **Ayten** de benim gibi geç gelmişti buraya ve nede olsa bir Türkiye kültürü almıştı. 1,5 yıllık bir tanışma süreci yaşadık ve bu zaman içinde babamı da ikna ettim. Aileler de tanıştı ve bir gün hep beraber Ayten'i istemeye gittik.

Maraş tarhanası

Bize çayla beraber ince Maraş tar-hanası da ikram ettiler. Bizimkilerin oldukça tuhafına gitti. Çünkü bizde tarhananın çorbası yapılır, kuru kuru çerez gibi yenmez. O yüzden şimdi, "tarhana" denince hemen o gün aklıma gelir.



23.5.2001'de de evlendik.

Mehmet Can ve **Mert** adında iki oğlum var. Sorunsuz bir aile yaşamı sürdürüyoruz. Bunda eşim Ayten'in katkısı büyük. En çok, çocuklarımla ve ailemlle zaman geçirmeyi seviyorum. Sinemaya, tiyatroya gitmiyorum.

Türk gazetesi okuyor ve Türk televizyon kanallarını izliyoruz. Zaman buldukça da lokale gidiyorum. Küçük bir bahçem var, onunla uğra-şıyorum.

İsviçre iyi bir ülke

İsviçrelilere kötü insanlar diyemem ama ben daha çok Türklerle ilişki içindeyim. Dünyaya bir daha gelsem yine buraya gelirim. Burda olduğuma pişman değilim ama günün birinde

Tut'a dönmeyi düşünüyorum.

Tutlularla ilişkilerim iyi

Evlendikten sonra Tutlularla ilişkilerimiz daha da gelişti. İnsanın yaşı ilerledikçe daha da olgunlaşıp bazı şeylerin farkına daha iyi varıyor.

Tutluların bir **dernek** etrafında birleşmeleri ve yardımlaşmalarını çok olumlu buluyor, derneğe gelmeyenlerin tutumlarını anlayamıyorum. Dernek lokalinin de giderek bir **kahveye** dönüş-mesini ve sadece erkeklerin gelmesini iyi bir gelişme olarak değerlendiremiyorum. Tutluların kendi aralarındaki ilişkilerin de çok sıkı olduğunu söyleyemem. Ancak düğünlerde ve kötü günlerde biraraya geliniyor.

Söyleşi / Mehmet Karakuş

Düşümdeki Polat Dayı

Uyandığım da sağ elim havadaydı. Kalkıp yatağa oturdum ve elimi indir-dim. Gözlerimi ovaladım. Utandım. İnşallah kimse görmemiştir diye geçirdim içimden. Kim görecekti oysa!.. Saate baktım; dörde geliyordu. Şafak sökmemişti daha. Sağıma soluma bakındım. Kalktım. Yarım bardak su alıp içtim mutfaktan. Sonra yeniden yattım yerime.

Düşümdeki olup bitenler bir türlü gitmiyordu gözümün önünden; uyku tutmuyordu. Çoğu düşler gibi unutulur gider miydi, bu da?.. Unutmamak için ne yapmalıyım?.. Yoksa kalemi defteri alıp yazmalı mıydım?..

Sabah, gündüz gözüyle yazsam olmaz mıydı?..

Duramadım. Yataktan kalkıp sırtıma bir hırka geçirdim ve salona geçtim. Ve.. yazmaya başladım:

Amerikan askerleri, Irak gibi, Türkiye'yi de işgal etmişler. Daha doğ-rusu uçaklarıyla bombardımana başla-mışlar. Kimi önemli yerleri bombaladık-tan ve savunmanın belini kırdıktan sonra da kara ordularıyla, **Güneydoğu Anadolu**'dan Türkiye'ye girmeyi ve bütün yurdu **işgal** etmeyi planlıyorlarmış.

Bu durum karşısında ordu ve halk arasında beklenmedik bir işbirliği oluş-muş; şehirlerde ve köylerde gizli ve açık toplantılar yapılyormuş. Yurt savunması için çeşitli planlar ve örgütler kuruluyormuş...

İlk günlerin tedirginliğini üstlerinden atan **Tutlular** da, yurdun başka bölge-lerindeki yurttaşlar gibi toplanmaya ve örgütlenmeye başlamışlar...

Bir güz gecesiymiş. **Mağrabaşı**' ndaki yeni karakolun altındaki sığınak-ta bir toplantıdaymışız. Evet evet, yan-lış okumadınız! Şimdiki yeni karakolun altı, o, Tutluların **'Topraklık'** dedikleri tepenin altı tamamen oyulmuş ve kocaman bir **sığınak** haline getirilmiş. Etrafıma bakınıyor ve çocukluğumu anımsıyorum: Eskiden buralar kazmalarla küreklerle oyulur, evleri sıvamak için toprak alınırdı. Toprak alınan oyuklar zamanla genişledikçe genişler, mağaramsı büyük oyuklara ve dehlizlere dönüşürdü. Oğlak, kuzu veya buzağı güden çocuklar, havalar güzelse oralarda oyunlar oynar, yağ-mur yağ olursa da oralara gizlenerek yağmurdan ve soğuktan korunurlardı. Oyuklar zaman zaman çökse de, toprak götüren Tutlular tarafından yenileri oluşturulurdu.

Bir yandan o güzel toprak kokusunu ve serinliğini bütün bedenimde duyum-sarken bir yandan da düşünüyorum: Zaman zaman hayıflanır ve kendi kendime derdim ki; deprem, savaş veya sel felaketi gibi bir durum olsa, bu Tutlular ne yapacak?.. Barınacakları; yatıp kalkacakları, yiyip içecekleri, sağlık gereksinimlerinin karşılanacağı geniş ve sağlam bir yapı yoktur. Bu ilçenin yöneticileri, zenginleri, aydınları, gençleri uyuyor mu? Ne denli öngörü-süz insanlar? Oysa, geniş ve sağlam bir bina hem kötü günlerde korunmak ve temel gereksinimlerin karşılanması için hem de barış zamanlarında konferanslar, seminerler, çeşitli meslek ve sağlık kursları, tiyatro, müzik ve spor çalışmaları için kullanılabilirdi...

Neyseki uzağı gören birileri varmış da, hiç değilse, tamamlanmadığı her halinden belli olan bu sığınağı yapmış...

Geniş ve yüksek bir sığınak burası. Sağda solda görünen karanlık dehlizlerden anlaşıldığına göre, daha görmediğimiz bölümleri de bulunuyor.

Buraya nasıl ve nereden geldiğimi anımsamıyorum. Bir kapısı var mı, yok mu? Bu elli altmış insan nasıl buraya gelmiş, neden daha az veya daha fazla insan çağırılmamış?..

Arkalarda bir yerde, küçük bir toprak kümesinin üstünde oturuyorum. Oturanların sırtlarını ve kafalarını görüyorum. Ön taraflarda, büyük olasılıkla karakol kumandanının olduğu yerde, ki kendisi görünmüyor, bir lüks lambası (Tutlular 'löküs' der) yanıyor. Lüks lambasının parlak ve sıcak ışığı, biraz yan oturan ve kucağında bir mavzer taşıyan, **Yalangoz Köyü Muhtarı İlyas**'in traşlı yüzünü ve terleyen alnını aydınlatıyor.

Söz alanlar, gerekli gereksiz konuşanlar oluyor. Bazıları uzattıkça uzatıyor. Bazı konuşmalarda gelecek tehlikenin öncesindeki heyecan ve korku var. Bazıları dayanışma, özveri gibi değerleri dile getiriyor sık sık. Konuşuldukça heyecan yükseliyor ve hava ağırlaşıyor. Tehlikenin ciddiyeti, büyüklüğü, acımasızlığı ve gücü somutlaşıyor. Kafalar ağırlaşır, düşünceler derinleşiyor.

Önlerden, elini yukarı kaldırarak birisi daha ayağa kalkıyor:

- Sayın Kumandanım, bir iki çift söz de ben söylemek istiyorum hemşerilerime, diyor ve daha kumandanın yanıtını beklemeden topluluğa doğru dönüyor.

Hemen tanıyorum: **Polat Dayı** bu... **Tüccar Polat**... Konuşurken herkese 'yiğenim' diyen, herkesin de kendisine 'dayı' dediği Polat Dayı. Seyrekleşmiş, epeyce ağarmış, kısa ve dalgalı saçları düzgün bir şekilde arkaya taranmış. Tıraşlı yüzünde hemen hemen her za-manki hafif gülümsemesi ve belli belir-siz bıyığı, üstünde çizgili bir gömlek ve kalınca bir hırka, ayağında da kestane renginde kadife bir pantolon bulunuyor.

-Değerli Hemşerilerim, önce, size biraz dargın olduğumu söylüyeceğim, diyor. Niye dersiniz? Biz, ben de dahil, sahibi olduğumuz zenginliğin kıymetini bilmedik. Bu iki dağın arasında, bu kuş uçmaz kervan geçmez yerde hemen hemen herşeyimiz oldu. Aşımız ekme-ğimiz, odunumuz ocağımız, atımız arabamız, okulumuz öğretmenimiz, suyumuz elektriğimiz, iyi kötü işimiz gücümüz, esnafımız zanatkarımız oldu... Eşkiya korkusu, hırsız namus-suz korkusu yaşamadık. Yazın damlar-da, kışın sıcak evlerimizde yattık. Kapı kilitlemeyi aklımıza getirmedi. Tabancasız bıçaksız yazıda yabanda çalıştık. Kaşının üstünde kara var diyen olmadı. Çocuklarımız okul yolunda, bağda bahçede korku nedir bilmedi. Gençlerimiz gece yaralarına kadar gezdi tozdu... Bütün bunlar az mı zenginlik? Peki, hiç sorduk mu bu yoğurdun bolluğunun nedenini? Hiç sorduk mu bu değirmenin suyunun nereden geldiğini? Daha çok çalışıp eksikleri tamamlayacağımıza, yanlışları düzelterek; nankörlük edip, her şeyi tepe tepe kullanmadık mı? Herşeyden şikayetçi olmadık mı?

Bu varlığın, bu huzurun bir bedelinin olduğunu, o bedelin de birileri tarafından fazlasıyla ödendiğini aklımıza getirdik mi? Bu memleketi kurtaranların hayvanlarının bokların-daki arparları seçipte yiyerek savaş-tıklarını dedelerimizden az mı dinledik. Fırından çıkan sıcacık ve yumuşacık ekmekler, gevrek gevrek açma ekmek-ler şöyle dursun; arpa ve nohut ekmeğinin bile ele geçmediğini az mı dinledik? Gelinlerin kocasız, çocukların babasız kaldığını, gidenin dönmediğini, döneninde kiminin topal, kiminin kör olduğunu hiç düşündük mü?

Bu yurdun, oluşturulan bu kültürün çocuklarımıza devredilmek üzere, atalarımızın bizlere emanet ettiğini bir kere aklımıza getirdik mi?..

Sesinde dargınlıkla beraber biraz kızgınlıklık, üzüntü ve eskilere şükran duyguları ağır basıyordu. Topluluğun soluk alışverişleri duyuluyordu sanki. Yüzlerini göremediğim için ne duygular içinde oldukları belli olmuyordu. Yalnız, Polat Dayı konuştuğunda, Polat Dayı'nın başka bir fotoğrafı gözümün önüne geliyordu: Geçmiş bir tarihte **Gölbaşı**'nda bir kahvehanede bir öğretmenler toplantısı yapılıyordu. **Öğretmenler solcu** olduklarından toplantı yaptırıl-mak istenmiyordu. Solculuk vatan hainliği gibi bir şey sanılıyordu. Ancak buna yasal bir engel de bulunamadı-ğından yasadışı yollar deneniyordu.

Toplantı öncesinde **Mahsuni Şerif** bir konser veriyor ve o zamanlar **Vietnam** savaşı nedeniyle çok güncel olan, "**Amerika katil katil**" diye baş-layan ünlü türküsünü söylüyordu.

Polat Dayı da bu gergin günde, Tut'a gitmek üzere bir taşıt beklerken bir çay içmek için kahvehaneye uğramış, bu arada da yakındaki bir camiden çıkan, Gölbaşı'nın köylerinden toplanmış cahil kimseler odunlarla ve demir sopalarla öğretmenlerin üstüne saldırmış, kahve-hanenin camları kırılmış, öğretmenler kaçmış, döğülmüş, birisi de bıçaklan-mıştı.

İşte tam bu **saldırı** sırasında Polat Dayı bir sandalyenin üstüne çıkarak bir yandan öğretmenlere kaçmamaları ve karşı koymaları yönünde adeta bir söylev çekmiş ve onları cesaretlendirmiş; bir yandan da öğretmenlere saldıran cahil ve yoksul kalabalığa olmadık sözler söyleyerek haklarını vermişti.

İşte aynı görevi yine yapıyordu şimdi. İçimden, bu tür insanlara ne çok gereksinim var, diye düşündüm bir an. Ben böyle düşünürken Polat Dayı devam ediyordu konuşmaya:

-Şimdi bakın şu Iraklıların haline... Hergün otuz kırk kişi ölüyor, yetmişinin sekseninin kolu bacağı kopuyor, gözü çıkıyor. Bir yandan da birbirlerini boğazlıyorlar. Okul ocak yok. Bağ bostan yok. Cıvıl cıvıl insan dolu sokaklar, eğlence yerleri yok. Esnaf yok, fabrika yok. Aş ekmek yok. Kanun nizam yok. At izi it izine karışmış. Kimin gücü kime yeterse, kanun da o devlette o. Sokalarında Amerkian tankları, Amerikan askerleri. Bir de onlara yardımcı olan uşaklaşmış Iraklılar...

Birleşseler, adam gibi yurtlarına sahip çıksalar başlarına bunlar gelir miydi?.. Amerikalılar işgale başladıkları zaman doğru dürüst bir tabanca bile patlatmadılar. Bazıları da gerçekten kurtulacaklarını sanıp işgalcilerle bir oldular. Şimdi ölen Iraklılar işgale karşı çarpışıp ölselerdi bundan daha makbul olmaz mıydı?..

Uzun sözün kısası: Biz çocuklarımıza nasıl bir memleket bırakacağız?..

Mirasımız ne olacak? Memleketimizde başımız dik mi dolanacağız, boyun mu eğeceğiz?.. Onurumuz, namusumuz ne olacak?.. Çocuklarımızın, hanımlarımızın yüzlerine nasıl bakacağız?..

Elimizi çabuk tutmamlıyız. Demir tavında döğülür. Ay bacayı aştıktan sonra karanlığa kalırız. Karanlıkta da nereye gideceğimizi, kimi dost kimi düşman belleyeceğimizi bilemeyeiz. Belki de Iraklılar gibi birbirimize düşeriz. Bir de, Irak da olduğu gibi bizim içimizden de ham hayale kapılanlar, korkanlar, işine öyle gelenler, her devrin adamı olmaya çalışanlara da dikkat edilmesi lazımdır. Çünkü onlar düşman gibi açıkta olmadığından düşmandan daha tehlikeli olabilirler...

Polat Dayı'nın başlangıçtaki yumuşak ve üzüntülü sesi giderek sertleşmiş ve bir savaşçının coşkulu sesi olmuştu.

Daha ne kadar konuştu, ne dedi, bilmiyorum. Sözünü bitirdiğini sandığım bir anda, ben de birşeyler söylemek istemiş olmalıyım ki, elimi kaldırmışım. Tabii elimi kaldırmamla uyanmam da bir olmuş. Aceba uyanmasaydım da konuşsaydım, ne diyecektim?.. Önemi var mı, bunun?.. Düş işte!..

Düşler yorumlanırken, "**Düşümde çok güldüm**" diyenlere üzümlü ağlayacağı, "**Düşümde ağladım**" diyenlere de sevinip güleceği söylenirdi ben çocukken. "**Düşümde ölü gördüm**" diyenlere, "**Ölüden diri haber**" diye karşılık verilerek hasta olan bir yakınının iyileşeceği umudu verilirdi. Düşünde oynamak, kalabalık görmek hayra alamet sayılmazdı.

Çocukluk yıllarımda bir de, düşlerini anlatmaya başlayanlara, "**Allah hayıra tebdil eylesin!**" derdi dinleyenler. Yani düşünde ne görürsen gör, olumsuz bir durumla karşılaşmazsın inşallah, diye bir dilekte bulunulurdu bir bakıma. Bunun faydası olur muydu, bilemem... Ama, siz yine de böyle bir dilekte bulunun lütfen! Yoksa bir daha böyle bir hata yapıp, düşümü anlatmam size.

Mehmet Karakuş

Tut Köyü

Tut köyü dutuyla güzel

En güçlü benim dercesine yarıřan
Koca gövdeli
Ceviz ağağları ve ınarıyla güzel

Tut köyü salkım salkım  z m yle
Yamaçlarda sıra sıra dizili
Tut'a bakan baęlarıyla güzel

Tut köyü kuřlarıyla
Ceviz saklayan sincaplarıyla
Seresiyle kargasıyla
Barışın sembolü g verciniyle güzel

Tut köyü kah neředen kah kederden içilen
Sene boyu büyük emek isteyen
Tavřan kanı demli çayla yarışan
Acı t t n yle güzel

Tut köyü dereleriyle
İğdeleri, kavakları, meşeleriyle
Turfanda badem aęlası
Canım canerikleriyle güzel

Tut köyü emmiyi dayıyı sırtında taşıyan
Yıllar boyu o tarladan bu tarlaya kořturan
İşçiye çiftçiye yardımını esirgemeyen
Emekçi eşeği, katırı ve atıyla güzel

Tut köyü bulgur pilavıyla
Özenle yapılan ilik ftesiyle
Güçlü kolların yoęurduęu ięk ftesiyle
Doyumsuz k rmen hitabıyla güzel

Tut köyü fedakar analarıyla
Babacan ve bonker babalarıyla
Mert delikanlılarıyla
Misafirperver halkıyla güzel

Mustafa Yoğurtçu

Deniz Karakuş

İsviçre'ye geldiğimde 3,5 yaşındaydım

6.6.1975 tarihli ve **Tut** doğumluyum. Beş kız ve dört erkek, **dokuz kardeşiz**. Ben sekizinciyim. Benden sonra da kız kardeşim **Eylem** geliyor. **12.8.1978**'de **İsviçre**'ye geldiğimde 3,5 yaşındaydım. Anam, ben, kız kardeşim Eylem ve sanıyorum **İlyas Abi**'mle beraber geldik buraya. Babam, daha önceki yıllarda gelmiş ve **Winterthur**'a yerleşmişti.

Babam sürekli çalışır, anam da sürekli ağlardı

Hatırladığım kadarıyla iki odalı bir evde kalıyorduk. Odalar geniş ve yüksekti. Kalorifer yoktu. İsviçrelilerin "Kachelofen" dedikleri kocaman bir soba vardı. Belki bir eşek yükü odun sığardı içine. Yanar mıydı yanmaz mıydı, belli olmazdı. Geldiğimiz kış oldukça soğuktu. **Tuvaleti dışarda**, merdiven aralığındaydı. **Bonyosu** yoktu. Büyüklerin nasıl yıkandıklarını bilmiyorum ama, anam beni bir **leğende** yıkardı. Evin duvarları kalın olduğundan pencerenin kenarı bir **seki** kadar genişti. Ben, anam ve Eylem oraya oturur gelen geçen arabalara ve insanlara bakardık. Evde radyo - televizyon yoktu.

Babam sürekli çalışır, anam da sürekli ağlardı. Babamın işe ne zaman gittiğini görmezdim. İşten gelir gelmez yatardı. Gürültü etmemeliydik yoksa kızardı.

Anam İtalyan komşunun verdiği yemekleri atardı

Üstümüzde bir **İtalyan** aile otururdu. Yakınlarımızda da bir **Denizlili** aile vardı. Hafta sonları alışverişe gider, zaman bulursak evin karşısındaki okulun bahçesinde veya bitişiğindeki parkta gezerdik. Çoğu zaman **Tutlu** aileler misafirliğe gelirdi.

Anam hep Tut yemekleri yapardı ve o zamanlar **yer sofrasında** da yerdik.

Arabamız olmadığı için sık sık misafirliğe gidemezdik. Bazan Denizlilere, babam olmadığı zamanlar da İtalyan

komşumuza giderdik. Onlar da bize gelirlerdi. Çocuklarıyla beraber oynardık. İtalyan kadın bazan yemek verirdi. Makarna ne gibi şeyler.. Anam o yemekleri hemen çöpe atardı. Sanırım ya makarnayı tanıımıyordu, ya da içinde **domuz** eti falan var sanıyordu.

Tramvayla bütün

Winterthur'u dolaştık

Babam evde olduğu zamanlar alışverişe tramvayla giderdik. Bisefer babam yoktu. Tramvaya bindik. Tramvay evin önünden geçiyor durmuyor, geçiyor durmuyordu. Anam da, tramvay kendiliğinden evin yanında duruyor sanırmış. Halbuki bir düğmeye basmak gerekiyormuş. Anam da okuma yazma bilmediğinden nereye basılacağını, hatta basılıp basılmayacağını bile bilmiyormuş. Sonra, ilk bindiğimiz yerde durdu tramvay ve biz de hemen inip eve yürüyerek geldik.

Bir yıl sonra

Arbon'a taşındık

Herhalde **Nurdagül** Abla'mın gelmesinden dolayı Arbon'a taşındık. Arbon'daki ev biraz daha iyiydi. Tuvaleti banyosu vardı. Bir oda da fazlaydı. Winterthur'daki yaşantımız burada da aynı şekilde devam ediyordu. Sadece **abilerim ve ablalarım** yavaş yavaş geliyordu ve ben de **Kindergarten**'a (çocuk yuvası) başlamıştım.

Öğretmenimiz

çok iyi bir kadındı

Başlangıçta gitmek istemedim çocuk yuvasına. Almanca bilmiyordum. Çocukları tanıımıyordum. Birkaç sefer anamla gittim. Babam da geldi herhalde. Çok iyi bir öğretmenimiz vardı. Sonra **Tarkan** diye bir Türk çocuğuyla tanıştım orda. Hep onunla oynardım. Bir yandan da Almanca kursuna gidiyordum. Zamanla öteki çocuklara da alıştım. Onlarla da oynamaya başladım. Biraz Almanca da öğrenmiştim.

İkinci sınıfta

öğretmen değişti

İki yıl süren **Kindergarten** bittikten sonra **Primar Schule**'ye (ilkokul) başladım. Ama Almanca yeterli değildi. Yine Almanca kursu devam etti. İsviçrelilerle pek arkadaşlık kurmadım. Paralel sınıfta **Şerif** diye bir Türk çocuğu vardı. Sürekli onunla beraberdik.

Öğretmenimiz de çok iyiydi ama ikinci sınıfta **vefat** etti. Başka bir öğretmen geldi.

Ailede kimse Almanca bilmiyordu

Yeni öğretmen yabancı çocukları sevmiyordu. Her halinden belli oluyordu bu. Sadece beni değil, sınıfta bulunan İtalyan ve İspanyol (o zamanlar Yugoslav falan daha yoktu) çocukları da sevmiyordu. Okuldan gittikçe soğuyordum. Derslerim zayıflıyordu. Ya söylenenleri anlamadığım için ya da anladığıma da yanlış cevaplar verdiğim için öğretmen sürekli kızıyor ve beni aşağılıyordu.

Evde doğru dürüst Almanca bilen, derslerimi soracak, yardımcı olacak kimse yoktu. Kimsenin ilgilenecek hali de yoktu doğrusu. Herkes fazlasıyla çalışıp yoruluyordu.

Ben tıka basa yemeğimi yiyor (özellikle kızartmaları) ve evden çıkıyordum.

Bazan birkaç gün bazan hafta boyunca okula gitmiyordum

Okul saatinde evden çıkıyordum ama okula gitmiyordum. Evimizin yakınında bir kilise vardı. Kilisenin bakıcısına yardım falan ediyordum. Kilisenin etrafını temizliyorduk. Okul dağılınca da, öteki çocuklar gibi eve geliyordum. Bu, bazan günlerce sürüyordu.

Arada sırada öğlen yemeği sırasında telefon geliyordu. Telefonu alan anam, telefonun okuldan geldiğini söylüyordu ve telefonu bana veriyordu. Telefonda çoğu zaman öğretmenim oluyor ve bana kızarak, okula neden gelmediğimi sorarak mutlaka okula gelmemi söylüyordu. Sonra anam, öğretmenin ne dediğini sorduğunda ben de bir yalan uyduruyor ve "öğleden sonra okulun olmadığını bildiriyorlar" diyordum.

Bir sefer babamla okula gittik. Ben babama tercümanlık yapıyordum. Öğretmen bana tembel olduğumu, derse çalışmadığımı, sınıfta yaramazlık yaptığımı, bu durumun kabul edilemez olduğunu söyledi. Ben de babama, "Durumumun kötü olmadığını ama biraz daha çalışırsam daha iyi olacağımı söylüyor" dedim.

3. sınıftan 6. sınıfa kadar bu şekilde geçti. Almanca'yı ilerlettikçe İsviçrelilerle arkadaşlıklar kurdum. Handbal ve masa tenisi gibi sporlar yaptım.

Benimle ilgilenilmedi

Şimdiki kafamla düşünüyorum da benimle ilgilenilmediği sonucunu çıkartıyorum.

Yedi sene düzenli **handbal ve masa tenisi** oynadım. Kendi yaş gurubumuzda birinci oldum veya başka dereceler aldım. Bisefer anam-babam veya kardeşlerim antrenmanları veya maçları seyretmeye gelmedi. Normal tişörtle veya normal spor ayakkabısıyla spor yaptım. Sadece son sene zorla normal bir handbal ayakkabısı alındı.



Harçlık veriliyordu, hediye alınıyordu

Babam haftalık harçlık veriyordu. Yetmediği zamanlar da anamdan istiyordum.

Babam pek konuşmazdı. İşler iyi giderken zaten konuşmaya gerek yoktu. Kötü giderken de kızmak için konuşurdu.

Bazen **Doğum günlerim** kutlanır ve hediyeler alınır. Ama bu hediyeler daha çok giysi türünden hediyeler olurdu. Bir de ihtiyacım olan bir giysi, doğum günüm yakındaysa alınmaz, ama doğum günümde hediye olarak verilirdi.

İçinde pinpon topu, filesi ve raketleri olan bir set vardı migrosta. Çok isteme rağmen ancak yıllarca sonra alabildim o seti.

Ortaokul iyi geçti

Altı yıl süren **Primar Schule**'den (ilkokul) sonra başladığım **Real Schule** (ortaokul) iyi geçti. Yine iyi bir öğretmenim vardı ve benimle çok

ilgilendi. İspanyol, İtalyan ve İsviçreli arkadaşlarım vardı. Boş zamanlarımızda spor yapar, hafta sonları da diskolara, oyun salonlarına ve gençlik merkezlerine giderdik. **Eve geç** gelirdim. Babam sürekli kızardı. Ama ne yapıyım, ben de onu göze alırdım.

Sigaraya başladım

Ortaokuldan sonra dört yıl sürecek olan **Berufsschule**'ye (meslekokulun) başladım. Haftada dört gün fabrikada çalışıyor, bir gün de okula gidiyordum. Harçlık durumum daha da iyileşmişti. Çünkü meslek öğrenimi sırasında **aylık bir ücret** de alıyordum. Öğretmenlerim ve ustalarım çok iyi davrandılar. Çünkü ikinci sınıftan itibaren yine biraz dağıtmaya ve bu arada sigaraya da başladım. Akşamları çok geziyor ve **eve çok geç** geliyordum. Bu yüzden hem işteki hem de okuldaki başarıım düşmüştü.

Ustam zaman zaman benimle konuşurdu. Bisefer konuşmaya **İlyas Abi**'m de gelmişti. Son zamanlara doğru durumumu düzeltiltim ve okulu bitirerek **makina mekanikeri** oldum. Meslek öğrendiğim fabrikada bir süre çalıştım ve çıktım.

Birbuçuk yıl paralı bir okula giderek muhasebeciliği ve pazarlamacılığı öğrendim.

O günden beri de çeşitli fabrikalarda çalıştım ve çalışmaya devam ediyorum.

Büyük aile ve İlyas Abi'm

Ailede bazı yeni şeylerin öğrenilmesinde İlyas Abi'min katkısı olduğunu sanıyorum. Saz çalma, tekerli ayakkabı, bisiklet sürme, kayak yapma veya başka yemeklerin yapılmasında hem örnek oldu hem de hepimizin bunları öğrenmesine yardım etti.

Yemeklerimiz, yemek yemek kültürümüz değişti. Yer sofrası tarihe karıştı.

Babamın sert davranışlarının olumsuz etkileri olduğu gibi olumlu etkilerinin de olduğunu sanıyorum. Terbiyeli ve saygılı olmak, sorumlu davranmak gibi.

Yaşadığım koşullara baktığım zaman yine de iyi bir gelişme gösterdiğimi düşünüyorum. Kötü alışkanlıklarım yok. İyi bir mesleğim var.

Benden öncekilerden daha rahat ve daha fazla para kazanıyorum. Benden sonrakiler de ben daha iyi olacaklar.

Büyük aile olmanın olumlu ve olumsuz yanları da var. Gerek yaş farkından gerekse de başka sebeplerden herkesle aynı ilişkiyi kuramıyorsun. Ama yalnızlık da çekmiyorsun. Herhangi bir yardım gerektiğinde kendini güvencede hissediyorsun.

2003 yılında evlendim

Üç beş yıl önce sorulsaydı, bu yıllarda nerede olacağımı ne ben ne de başkası bilebilirdi. Anam-babam, sürekli evlenmemi (özellikle herhangi bir Tutlu ile) Ben de hep karşı çıktım.

Ancak 25.6.2003'te, Arbon'da bir süreden beri tanıştığım, **Konya /**

Gölyazi'dan

olan **Hediye** ile evlendim.

Tutlu olmayan birisiyle evlenmem herhangi bir sorun yaratmadı ailede.



Gezmeyi ve araba kullanmayı çok seviyorum

İsviçre'de gezmediğim yer yok sayılır. Bunun dışında İspanya'ya, Londra'ya, Amerika'ya, Fransa'ya, Hollanda'ya, İtalya'ya gittim. Başka insanlar, kültürler ve yerler görmek hoşuma gidiyor.

Ayrıca ben bir araba tutkunuyum. Arabaya bindiğim zaman kendimi daha özgür sanıyorum ve araba kullanmayı çok seviyorum. Kitap okumam, sadece günlük İsviçre gazetelerine bakarım.

Tiyatroya gitmem. Bazan sinemaya, bazan yüzmeye gider ve futbol oynarım.

Türkçem iyi değil

Biraz İngilizce, biraz İspanyolca ve eşimden dolayı biraz da Kürtçe biliyorum. Türkiye'ye gittiğimde Türkçe konuşmaya çekiniyorum. Tutça neyse ama Türkçe iyi değil.

Bazan Türk bazan İsviçreli

Türkiye'de doğup, İsviçre'de büyümüşüm, arkadaşlarım İsviçreli, eşim Kürt.. Peki ben kimim? Kendimi bazan Türk bazan İsviçreli hissediyorum. Mesela milli maçlarda

Türk, Tut aklıma geldiğinde Türk, ama yaşam tarzı olarak İsviçreli gibiyim. Türkiye'de olup bitenler beni ilgilendirmiyor. Televizyondaki haberlere bakmıyor, Türk gazetesi okumuyorum. Son senelerde Tut'a karşı bir merak uyandı.. o kadar!

Davul-zurna, saz ve türküler hoşuma gittiği gibi, gitar ve yabancı müzik de hoşuma gidiyor.

Bunu bazan **kimliksizlik**, bazan da **yeni ve zengin bir kimlik** olarak değerlendiriyor ve kendimi şanslı sayıyorum.

Tutlular modern İnsanlar

İsviçre ve Tut'ta yaşayan Tutluları modern ve aydın insanlar olarak görüyorum. Kadın erkek ilişkileri ve başka yaşam biçimleri olarak. Bu durum gençlerde daha açık görünüyor.

İsviçre'deki Tutluların bir dernekte örgütlenip yardımlaşmalarını çok olumlu buluyor ve ben de hem üye olarak hem de derneğin etkinliklerine katılarak destekliyorum.

Söyleşi / **Mehmet Karakuş**

Die vier Häuser

Im wunderschönen Osten, wo immer die Sonne schien, lebte eine Familie, die bei allen beliebt war. Da man sie so verehrte, besass sie auch genug Geld, um sich ein schönes Haus zu bauen. Dieses Haus wurde zum schönsten Haus der Umgebung, so dass alle Könige mit ihren Palästen neidisch auf sie waren. Aus Stolz auf so viel Schönheit bewunderten und liebten die Bürger des Gebiets die Familie. Dazu gehörten die Brüder Türkan und Kürtan zusammen mit ihren Schwester Ermen und Rumiye, alle bei ihrem Vater Osman.

Der Vater war schon alt und wusste, dass er sich bald bei den Engeln befinden würde. Darum machte er sich Gedanken, wem er sein Haus vererben sollte. Er wusste nicht weiter, denn er liebte alle Kinder gleich. Um einen Streit zu verhindern, beauftragte er die besten Architekten der Welt, sein Haus noch dreimal genau nachzubauen. Mit Glück und Können schafften sie es, dass vier genau gleiche Häuser nebeneinander standen.

In dieser Zeit lebte die Familie bei ihrer längst vergessenen Grossmutter Insaniye, weil die neuen Häuser eine Überraschung für die Kinder sein sollten. Selbst der Vater erkannte bei der Rückkehr nicht, welches das ursprüngliche Haus war. Bei diesem Anblick in seinem Glück starb der Vater in den Armen seiner Kinder.

Was nun? Die Kinder stehen vor vier gleichen Häusern. Welches ist das richtige? Jedes der Kinder behauptet, der Vater hätte ihm das richtige Haus vererbt. Er brach ein Streit aus. Sie holten einen Hoca, um zu beurteilen, welches das richtige sei. Der weise Hoca aber wusste, dass er dies nicht beurteilen kann und sagt: „Das richtige Haus wird dem Bewohner die Bewunderung und Liebe der Bürger bringen.“

Aus Respekt zum Hoca zogen alle vier in ein Haus ein. Einige Leute wurden vom ersten Haus angezogen, andere fanden das zweite sei das schönste, wiederum andere behaupteten, das dritte hätte eine magische Ausstrahlung und der Rest war begeistert vom vierten.

Die Brüder konnten es nicht ertragen, dass ihren jüngeren Schwestern gleich viel Ehre gegeben wurde wie ihnen. Aus selbstsüchtigem Drang verbündeten sich Türkan und Kürtan, um in der ersten nebligen Nacht, die sie sahen, das Haus von Ermen anzuzünden. Diese verliess sich vergebens auf Rumiye, welche schon lange eifersüchtig auf die Schönheit ihrer Schwester war. Der Brand war so gross, dass ein grosser Teil ihrer Anhänger, die versuchten den Brand zu löschen, darin elend verbrannten. Ermen konnte flüchten.

In den folgenden Tagen fürchtete Rumiye um ihr Leben. Um den Brüdern zuvor zu kommen, versuchte sie ihre Leute dazu zu überreden, die anderen zwei Häuser zu zerstören. Aber die starken Männer von Türkan und Kürtan verbündeten sich erneut, um ihre zweite Schwester zu bekämpfen und gewannen in einer blutigen Schlacht. Rumiye flüchtete in den Westen.

Die zwei Brüder hielten es eine Weile nebeneinander aus. Doch Türkan wartete nur darauf, dass im Kürtan ein Grund lieferte, um ihn zu beseitigen und somit den ganzen Ruhm auf sich zu nehmen. Aber Kürtan blieb weise und liess Türkan alles, was er wollte. Die Geduld Türkans ging langsam zu ende und er dachte sich eine Plan aus, um einen Streit zu provozieren. Er wusste, dass Kürtan viel Wert auf seinen eigenen Garten legte. Also behauptete Türkan, dass Kürtans Garten eigentlich zu seinem Grundstück gehöre. Kürtan, der verliebt in seinen Garten war, konnte dies nicht akzeptieren und kämpfte um seinen Garten. Der Kampf dauerte Tage und Nächte, die Anhänger der beiden begannen sich zu hassen, andere verstanden den Streit um solch einen kleinen Garten nicht. Der Kampf war so heftig, dass in dem Garten nichts mehr wuchs. Und trotzdem wollte Kürtan ihn behalten und Türkan ihn unbedingt zu seinem Grundstück zählen können. Der Kampf wurde immer heftiger, so dass plötzlich beide in voller Erschöpfung bemerkten, dass ihre beiden Häuser zerstört wurden. Ihre Anhänger waren schon längst geflüchtet, ihre Anführer in diesem Sinnlosen Kampf lassend. Das einzige, was sie mitnahmen, war der Hass gegen die anderen. Türkan und Kürtan folgten ihren Anhängern in verschiedene Richtungen und sahen sich nie wieder. Der Verlust der kostbaren Häuser konnten die Anhänger der vier Geschwister nie vergessen und behielten so ihre Wut, die sie alle blind machte. Doch was passierte aus dem Platz, auf dem einst die wunderbaren Häuser standen? Die Leute, die dort blieben, die nicht vom Zauber der Häuser beeinflusst wurden, wussten, dass der ganze Ruhm nur dem Haus gehört, in dem alle vier Geschwister wohnten. Als Denkmal erbauten sie dort eine kleine Hütte und warteten insgeheim darauf, dass alle vier wieder einziehen würden. Bis heute warten sie vergebens.

„Wenn wir einen Streit zwischen Vergangenheit und Gegenwart beginnen, werden wir merken, dass wir die Zukunft verloren haben.“

Onur Oğul

Dört Ev

O, güneşin batmadığı olağanüstü güzellikteki şarkta herkesin sevdiği bir aile yaşıyordu. Bu saygın ailenin, güzel bir ev yaptırmak için yeterli parası da vardı. Günün birinde, kıralların saraylarını bile kıskandıracak güzellikte bir ev yaptırdılar. Bölgenin insanları, böylesi bir güzelliği yaratan aileden gurur duyuyorlar ve onları seviyorlardı. Ailenin **Türkan** ve **Kürtan** adında iki oğlu ve **Ermen** ve **Rumiye** adlı da iki kızı **Osman** adındaki babalarıyla beraber yaşıyorlardı.

Baba Osman yakın zamanda kutsal meleklere kavuşacağını biliyordu, zira yaşı oldukça ilerlemişti. O yüzden de, geriye kalacak bu biricik ve güzel evi çocukları arasında nasıl paylaşılacağı konusu kafasını kurcalıyordu. Osman dört çocuğunu da aynı derecede seviyordu. Miras yüzünden çocuklar arasında çıkabilecek kavgayı önlemek için dünyanın en gözde mimarlarını bularak aynı evden üç tane daha yapmaları için görevlendirdi ve bir süre sonra da aynı güzellikte üç ev daha yapıldı eski evin yanına.

Evler yapıldığı sırada bütün aile, çoktandır unuttukları **İnsaniye** adındaki büyükannenin yanında kaldı. Zira baba, çocukları için bir sürpriz hazırlamaktaydı. yeni yapılan evler eski eve o denli benzemekteydi ki, çocuklarla yeni evleri görmeye gelen baba bile hangisinin eski, hangisinin yeni ev olduğunu bilemedi ve oracıkta çocuklarının kolları arasında can verdi.

Peki şimdi ne olacaktı? Çocuklar evlerin önünde bakakadılar. Hangi ev ilk evdi? Her bir çocuk, babalarının ilk evi kendisine miras bıraktığını idda etmeye başladı ve böylece bir kavga başladı aralarında. Bir zaman sonra bir bilge Hoca buldular ve hangi evin ilk ev olduğunu sordular. Bu sorunun yanıtını bilemeyeceğini anlayan Hoca, "İlk ve gerçek evin sahibi olabilen, halkın hayranlığını ve sevgisini kazanacaktır," dedi. Hoca'ya saygı duyan çocuklar taşkınlık yapmadan evlere taşındılar. Halktan kimileri birinci evi çekici bulurken, kimileri ikinci evi en güzel, kimileri üçüncü evi çok büyüleyici, kimileri de dördüncü eve hayranlıklarını belirttiler ve böylece her bir çocuktan yana taraf olan bir topluluk oluştu.

Bu arada kendileri kadar beğeni kazanan kız kardeşlerini içlerine sindiremeyen Türkan ve Kürtan, sisli bir gecede Ermen'in oturduğu evi yaktı. Ermen Rumiye güvenmiştir ama, Ermen'in güzelliğini kıskanan Rumiye Ermen'e herhangi bir yardımda bulunmaz. Yangını söndürmeye çalışan Ermen' in yandaşları da yangında ölür. Ermen kurtulur ve kaçır.

Sonraki günlerde korkuya kapılan Rumiye, kardeşlerinden önce davranarak, kendi yandaşlarına kardeşlerinin evlerini yıkmalarını öğütler. Ancak Türkan ve Kürtan kardeşler güçlerini birleştirerek ikinci kız kardeşlerini de kanlı bir mücadeleyle yenerler. Rumiye batıya kaçır. Türkan ve Kürtan bir süre daha beraber kalırlar. Ancak Türkan, bütün şan, şöhret ve varlığa sahip olmak için Kürtan'ı yok etmek istemekte ve bunun için de onun herhangi bir yanlışını kollamaktadır. Ama Kürtan da oyuna gelmez ve Türkan'ın her isteğini yerine getirir.

Türkan'ın da sabrı bitmek üzere olduğundan bir plan hazırlamaktadır. Türkan bilmektedir ki, Kürtan bahçesine çok değer vermektedir. Türkan, Kürtan'ın bahçesinin aslında kendi toprağına ait olduğunu iddia eder ve iki kardeş ve yandaşları arasında kanlı bir mücadele başlar. Öyleki bahçe bahçelikten, evler de evlik ten çıkar. Her iki kardeşin yandaşları bu anlamsız kavgayı bırakarak içlerindeki kinle kaçır. Kürtan ve Türkan, yandaşlarının peşlerinden giderler ama kimseyi bulamazlar.

Evleri unutamayan kardeşin yandaşlarındaki kin kendi gözlerini kör eder.

Peki ilk ve gerçek evin olduğu yerde ne olur? Orda kalan insanlar bütün şanın ve şöhretin sadece dört kardeşin oturduğu ilk ve gerçek eve ait olduğunu bilirler ve bundan dolayı da oraya bir anıt gibi küçük bir ev yaparlar ve içlerinden dört kardeşin gelip eve yerleşmelerini beklerler boş yere.

"Geçmişle bugün arasındaki sorunlara takılıp kavga edenler, geleceklerini kaybettiklerini mutlaka anlayacaklardır."

Onur Oğul / Türkçesi: Mehmet Karakuş

Anama Armağan Olsun

Gardaş dediğin de anam ciğer parçası
İçime girdi de anam çıkmaz acısı
Çocukları yetim kaldı da anam bulunmaz çaresi
Yanarım yanarım da anam gardaşımın ölümüne yanarım

Hastane önünde de anam yattım uyudum
Gelen geçen doktorlardan da anam halini sordum
Umut Allahtan kesilmez diye de anam dualar ettim
Gülüm soldu da anam ona yanarım

Evlerinin önü de anam uzun sekili
Sekinin ucunda da anam asma dikili
Göğsü de anam sıırım sıırım dikili
Çocuklarının da anam oldum vekili

Bahçede gülleri de anam açmaz oldu
Yaktı yüreğimi de anam gülmez oldu
Gardaşsız bu dünyanın da anam kahrı çekilmez oldu
Açmayın yaramı anam bana bir haller oldu

Eller bayram etti de anam ben edemedim
Bayram günü de anam mezarı başına gidemedim
Kadir kıymet bildi de anam ben göremedim
Şu fani dünyada da anam kimsenin yüzünü güldüremedi

Ahmet Sonkur